

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ НАОЧНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Реалізація принципу наочності у навчальному процесі допомагає студентам ефективніше засвоювати матеріал і застосовувати його в умовах реальної комунікативної ситуації. Існують різні прийоми роботи з наочністю, але усі вони мають певну спільну специфіку. Будь-якому виду роботи передуює вступна підготовка студентів, яка включає такі обов'язкові етапи, як пояснення з боку викладача мети роботи, засобів досягнення цієї мети, зразків наочних засобів і демонстрація роботи з ними. Вибір засобів наочності і прийомів роботи з ними залежить від конкретної дидактичної мети й тематичного змісту заняття відповідно до програми курсу. Наприклад, предметна наочність широко застосовується на етапі семантизації нових лексем, під час роботи над граматиною, при опрацюванні краєзнавчого матеріалу. Слова, що семантизуються за допомогою засобів наочності, краще зберігаються у пам'яті студентів. Також ефективними засобами, які значно оптимізують навчальний процес, є граматичні таблиці та схеми. Вони презентують різні граматичні моделі у найбільш узагальнених формах. Наведемо приклади, які слугують ілюстрацією використання засобів наочності й прийомів роботи з ними.

На занятті опрацюється краєзнавча тема «Київ — столиця України» з використанням слухової та зорової наочності. Паралельно проводиться робота над граматичними конструкціями на позначення місця дії. Після актуалізації знань (вживання місцевого відмінку) викладач приступає до пояснення нової теми, застосовуючи засоби наочності. Студентам демонструються ілюстрації з видами Києва (фотокартки, листівки, альбоми) й задаються запитання: «Що зображено на цій фотографії? Чи знаєте ви цей монумент? Де знаходиться цей собор?» та інші. Студенти відповідають на питання, спираючись на ілюстрації і власний досвід знайомства з містом. Нова лексика семантизується так: викладач записує на дошці нові слова і словосполучення, паралельно демонструє наочний матеріал, вимовляє нові слова, а студенти голосно повторюють разом нові лексеми і записують їх у зошити. Наприклад:

- Це Майдан Незалежності.

- Це готель «Україна».
- Це вулиця Хрещатик.
- Це стадіон «Динамо».
- Це монумент Богдану Хмельницькому.
- Це Софійський собор.

Викладач надає лінгвокраєзнавчий коментар, використовуючи відому студентам лексику або мову-посередник.

Етап тренування має на меті активізувати вивчений мовний матеріал. Студенти одержують ілюстрації і починають працювати у парах. На дошці викладач записує мовні моделі: «Що це? — Це..; Де знаходиться..? — Він (вона, воно) знаходиться на..». Застосовуючи прийом імітації, студенти інтенсивно опрацьовують мовний і краєзнавчий матеріал за допомогою засобів наочності. Наприклад:

- Де знаходиться готель «Дніпро»? — Він знаходиться на Європейській площі.
- Де знаходиться монумент Богдану Хмельницькому? — Він знаходиться на Софійській площі.
- Де знаходиться Центральний поштамт? — На Майдані Незалежності.
- Де знаходиться універмаг ЦУМ? — На вулиці Хрещатик.

Після опрацювання лексичного і граматичного матеріалу студенти приступають до роботи над текстом «Київ — столиця України». Текст записаний на касету і опрацьовується відповідно до алгоритму роботи з аудіотекстами, але з метою оптимізації навчального процесу викладач використовує засоби наочності. Крім різноманітних ілюстрацій доцільно залучити слайди, або відеофільм про Київ. Крім традиційних передтекстових і післятекстових завдань пропонуються такі:

- Подивіться на листівки і скажіть, які з них ілюструють запропонований текст.
- Розташуйте листівки таким чином, щоб вони відповідали послідовності тексту.
- Доповніть текст реченнями, спираючись на нові ілюстрації.

При виконанні текстових завдань можна запропонувати роботу з наочним матеріалом. Наприклад:

Завдання. Складіть діалог на основі такої ситуації: «Ви з вашим другом киянином знаходитеся у центрі Києва. Ви запитаете друга, де саме знаходяться архітектурні споруди, зображені на листівках».

Завдання. Ігрова ситуація: Екскурсія. Ви є гідом і разом з групою іноземних туристів знаходитеся у центрі Києва. Пока-

жіль цікаві пам'ятки Києва і зробить відповідний краєзнавчий коментар.

Студентам можна запропонувати домашні завдання з використанням наочного матеріалу. Наприклад: Підготуйте розповідь про своє рідне місто з використанням ілюстративного матеріалу (листівок, географічних карт, фотокарток) за зразком аудиторного тексту про Київ.

Практика застосування засобів наочності підтверджує значне підвищення мотивації з боку студентів при опрацювання лексики і граматики.

Н. Б. Чернова, викладач,
кафедра іноземних мов ФМЕіМ
Н. А. Шамхалова, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ФЕФ

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «СКЛАДАННЯ МОЗАЇКИ» У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КНЕУ

У системі викладання іноземної мови як фахової у світовій практиці започатковані і активно використовуються численні методики, що характеризуються високим ступенем надійності, стабільності і відтворюваності результатів. Останнім часом широкої популярності набуло навчання у співпраці (collaborative learning), до якого належить метод «складання мозаїки» (jigsaw method). Вже протягом 25 років цей метод з успіхом застосовується на практиці під час аудиторного навчання у різних країнах Західної Європи та у США. Подібно до складання мозаїки, окреме завдання для кожного студента з'єднується з іншим, створюючи загальну картину. Оскільки кожне завдання є суттєвим для складання цілого, робота кожного студента є дуже важливою, що сприяє ефективності цього методу.

Метод «складання мозаїки» був вперше запропоновано Е. Аронсоном у 1978 році і пізніше був з успіхом розвинуто його послідовниками. Вони змінили основу методики навчання, за якою вчитель був головним і єдиним джерелом знань, тобто єдиним експертом для аудиторії учнів/студентів. Розподілення учнів/студентів на групи по 4—6 у кожній змістило вчителя з його позицій головного експерта і надало можливість учням/студентам сприй-